

Analýza faktorů ovlivňujících motivaci k setrvání nebo další migraci

Mgr. Bára Nohlová, SocioFactor s.r.o.

T A
Č R

Projekt TL01000465 Expats v Jihomoravském kraji: Pobyť a potřeby je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu na podporu aplikovaného společenskovedního a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA.

Struktura prezentace

- **Definice expatriota**
- **Kvantitativní analýza struktury klientů Brno expat centre**
- **The Great Brno Expat Survey, 2018**
- **Závěry kvantitativní části analýz**
- **Word Café**
- **Výsledky kvalitativní části výzkumu**
- **Závěry**

Definice expatriota

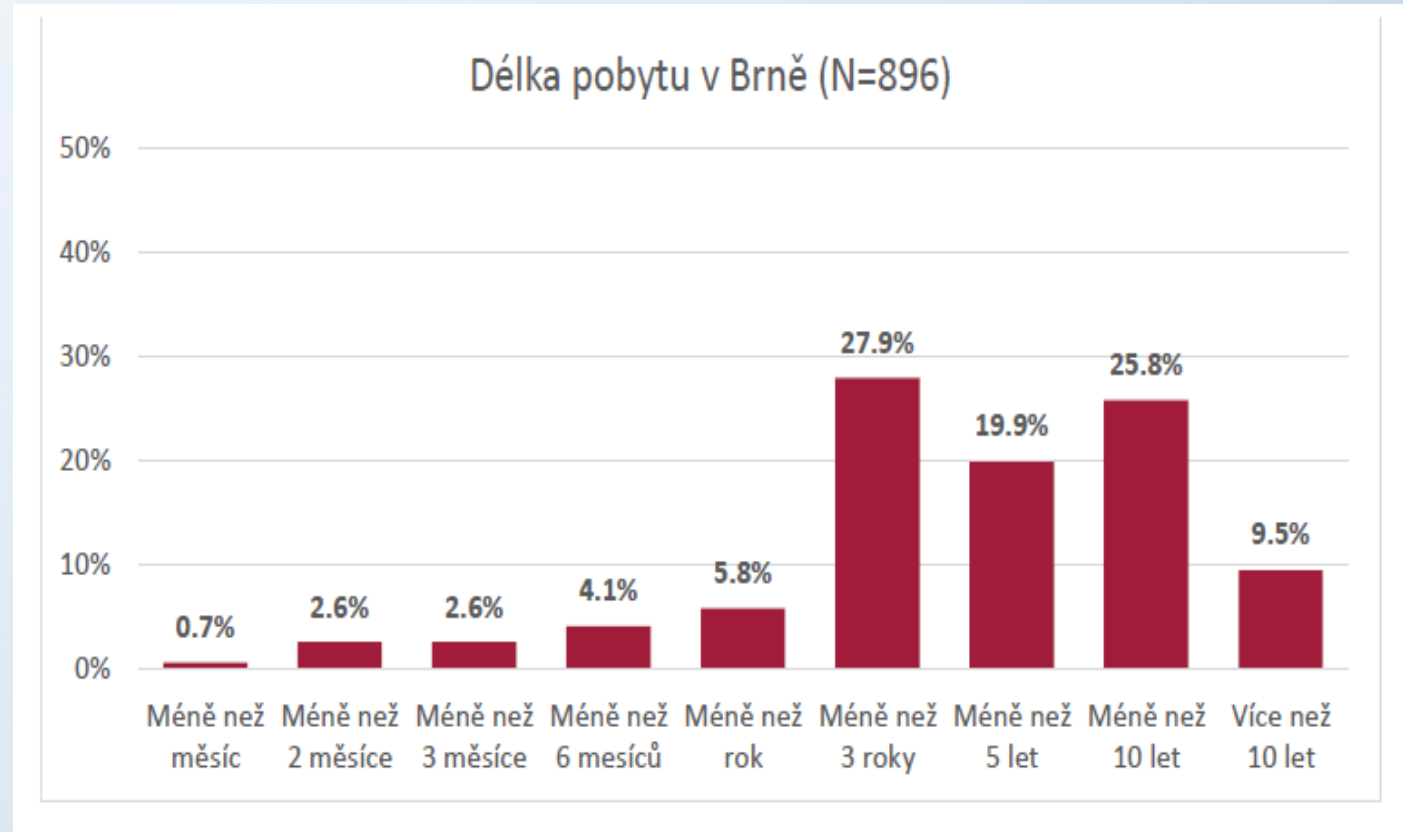
- Za expatrioty jsou označováni vzdělaní a kvalifikovaní pracovníci
- Jsou vybíráni a připravováni na pracovní pozice, za nimiž se přemísťují do jiných států, aby na nich nějakou dobu působili a poté se zase vrátili zpět
- To, čím se expatrioti liší od širší kategorie vysoce kvalifikovaných pracovních migrantů, je především definování délky jejich pobytu, která bývá plánována jako časově ohraničená, obvykle i krátká, v řádu týdnů, měsíců, maximálně let. Rozhodně však není spojována s pobytem trvalým, ale výhradně dočasným

Kvantitativní analýza struktury klientů Brno expat centre (BEC)

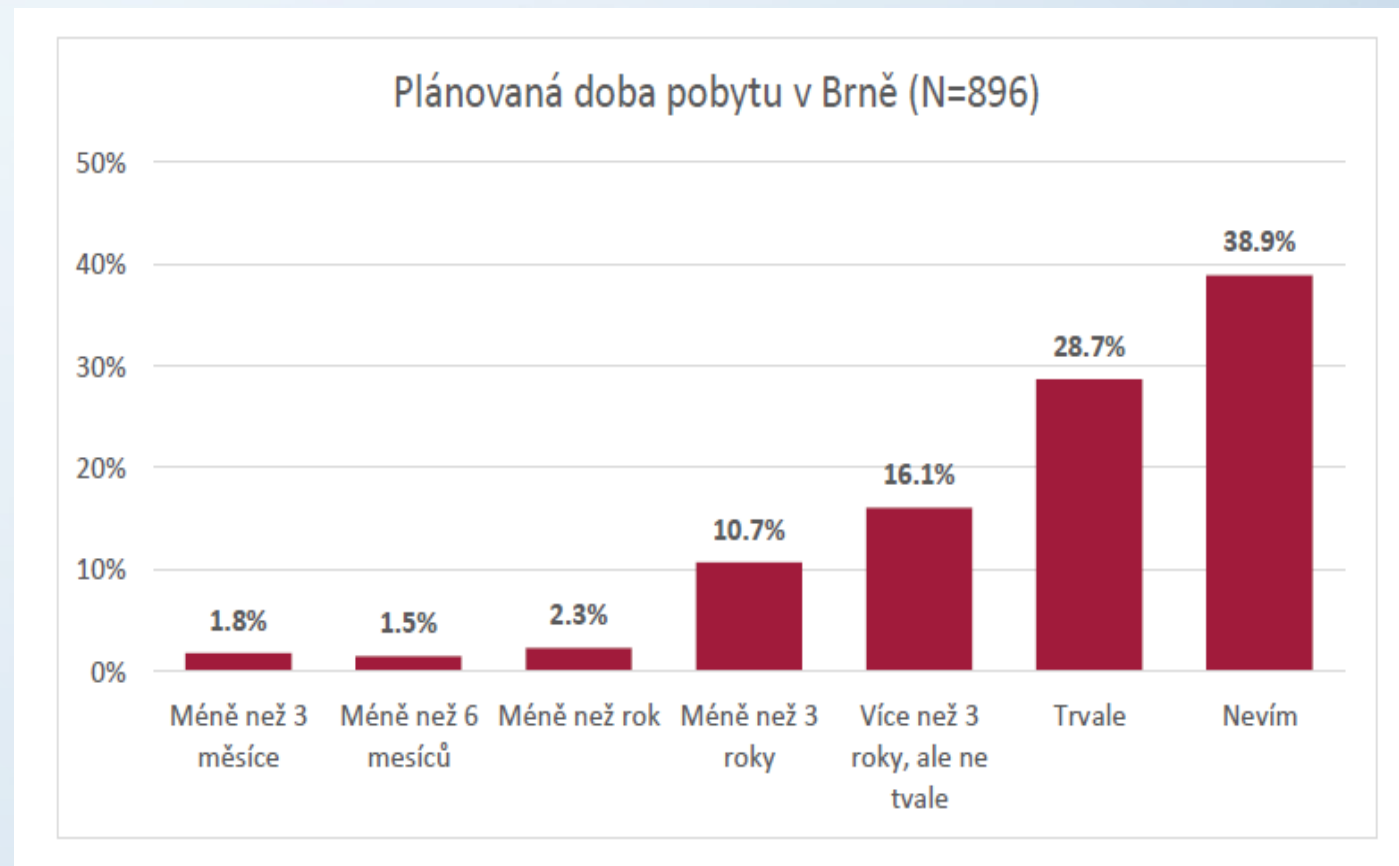
- Expatrioti využívající některou ze služeb BEC
- Z hlediska plánované délky pobytu z 2.985 expatriotů pobyt plánovaly:
  - do 3 měsíců 4 % klientů
  - Do 6 měsíců 3 % klientů
  - do 1 roku 6 % klientů
  - více 1 rok více než polovina klientů (56 %)
  - téměř třetina plán neměla (32 %)
- Z těchto údajů vyplývá, že plánovaná doba pobytu expatriotů nejčastěji překračuje dobu jednoho roku a přibližně každý třetí expatriot ji nedokázal určit vůbec

The Great Brno Expat Survey, 2018

- 1 – 3 roky žila v Brně téměř polovina expatriotů (47,8 %)
- Mezi 5 a 10 lety žila v Brně více než čtvrtina expatriotů (25,8 %)
- Více než 10 let žila v Brně téměř desetina (9,5 %) expatriotů
- Méně než 1 rok více než desetina expatriotů (15,8 %)

- dvě pětiny (38,9 %) expatriotů nevěděly, jak dlouho plánují v Brně zůstat
- Více než čtvrtina expatriotů (28,7 %) chtěla v Brně zůstat trvale
- Více než 3 roky, ale ne trvale chtěla zůstat ve městě méně než pětina (16,1 %) dotázaných.
- Méně než tři roky plánovala zůstat více než desetina expatriotů (10,7 %)
- Méně než rok chtělo zůstat 5,6 % expatriotů.
- Respondenti s českým partnerem/partnerkou častěji odpovídali, že zde plánují zůstat trvale (52,6 %).

Závěry kvantitativní části analýz

- změna strategií, do značné míry pod vlivem nalezení partnera či partnerky z Česka
- Na rozhodnutí má vliv také skutečnost, že expatrioti mají děti (např. narození dítěte) a rovněž spokojenost s vyšší příjmu

Závěry kvantitativní části analýz

- Z hlediska spokojenosti s kvalitou života ve městě bylo oceňováno zejména pět následujících položek:
  - úroveň městské dopravy (68 %)
  - pocit bezpečí (57 %)
  - pověst (reputace) města (41,1 %)
  - pracovní příležitosti a zajímaví zaměstnavatelé (36,7 %)
  - prostředí přátelské rodině (35,7 %)

- Proměna životní strategie a tendence prolongovat pobyt ve městě má značné dopady. Z expatriotů se stávají dlouhodobě a trvale pobývající cizinci, kteří zde zakládají rodiny, žijí a pracují
- Tato proměna životní strategie je natolik zajímavá, že jsme se rozhodli nespokojit se jen s konstatováním o vlivu na rozhodnutí díky narození dětí či spokojeností s příjmem
- Položili jsme si otázku, jací činitelé působí na proměnu rozhodnutí ve městě pobývat trvaleji anebo opačně z města odejít. Na ni jsme hledali odpověď prostřednictvím kvalitativního výzkumu

Ke zjištění toho, jací činitelé působí na proměnu strategie, která ústí v trvalejší formy usazení (a tedy odchýlení se od předpokladu očekávaného jednání expatriota) nebo naopak k odchodu z města (zachování se podle očekávání), jsme využili participační výzkumnou techniku *World Café*.

Word Café

- Jedná se o méně běžnou kvalitativní výzkumnou techniku, nabízející mnohé výhody skupinové interakce
- Oproti focus groups, které se soustředují na jedno téma, World Café umožňuje stanovit v diskusi více témat současně
- Po jejich vymezení následuje vytvoření menších skupin, přičemž v každé z nich je dále probíráno předešlé z témat
- Tyto skupinky participantů cirkulují kolem diskuzních stolů, a diskusi na dané téma je předem vymezen časový limit
- U každého tématu aktéři doplňují výpovědi, které považují za důležité a mohou společně diskutovat a polemizovat mezi sebou
- Všechna diskutovaná témata se zapisují na flipchartový papír facilitátorem diskuse

World Café

- Díky rozdělení většího počtu účastníků na více menších skupin mají všichni participanti vyšší šanci na to, že budou moci vyjádřit svůj názor na všechna témata
- Předností techniky je, že umožňuje tvorbu velkého množství dat za poměrně krátkou dobu
- Dochází k okamžitému prodiskutování vznesených názorů mezi participanty zastávajícími různá stanoviska. Participanti reagují na názory ostatních, čímž dochází k získání názorů z různých úhlů pohledu
- Rozdělením na menší skupiny se dosahuje lepšího řízení diskuse a umožňuje přenos názorů mezi skupinami
- Naopak nevýhodou této techniky může být její časová a organizační náročnost – diskuse musí být dobře připravena a zvládnuta z hlediska facilitace

Výsledky kvalitativní části výzkumu

Důvody proč zůstat v Brně	Důvody proč nezůstat v Brně
Nízká kriminalita a vysoký pocit bezpečí	Nižší platové ohodnocení za stejnou práci v porovnání s jinými státy EU
Nízké životní náklady	Problémy a bariéry spojené s jazykem (složitost češtiny a její následné malé uplatnění v každodenním a pracovním životě)
Geografická blízkost k důležitým městům a dopravním uzlům	Pocit, že sem nepatří, není to jejich domov a nikdy nebude (sense of belonging)

Vztah s českým partnerem/partnerkou a přítomnost dalších rodinných příslušníků	Osobní důvody (potřeba změny)
Organizovaná a levná hromadná doprava, dobrá infrastruktura	Problémy se získáním povolení k pobytu a občanství (povinná zkouška z češtiny)
Město přátelské rodině	Limitovaná nabídka pracovních pozic mimo informační technologie a pozice zaměřující se na znalost jazyků, nízké uplatnění svého potenciálu
Multikulturní pracovní prostředí	Málo multikulturní veřejný prostor
Živé a kulturní město a zároveň dostupnost přírody v blízkosti města	Drastické zvyšování nájmu a nákladů na bydlení, složité získání pronájmu pro cizince
Nábožensky nezávislé svobodné město v porovnání s jinými státy (oproti Indii, Nigérii)	Nedostatek specialistů v oblasti zdravotnictví ovládajících angličtinu
Dobré pivo (kulturní symbol)	Nekvalitní potraviny, nedostatek a vysoká cena exotických plodin

Závěry

- Klíčové je pojetí Brna jako místa, kde lze žít dobrý život, původní plány bývají korigovány na základě zkušeností a názorů, které se vytváří v průběhu pobytu ve městě.
- Mnozí participantů si umí představit, že ve městě zůstanou dlouhodobě a nebrání se ani myšlence, že by mohli založit vlastní rodinu
- Rovněž je podstatná v čase se lepší informovanost, která umožňuje expatriotům se lépe a rychleji zorientovat a sociální sítě, rovněž poradenství organizací poskytující služby pro cizince a podpora korporátních firem, které v čase zaměstnávají více cizinců
- Významná je pomoc s byrokracií a zajištěním všemožné dokumentace. Institucionální pomoc v jakékoliv podobě (korporátní, nezisková, obecní) ovlivňuje strategie usazování ve městě

Závěry

- K setrvání motivuje pocit bezpečí, nízké životní náklady v porovnání se zahraničím, geografická situovanost Brna, dobrá infrastruktura, prostředí přátelské rodině, náboženská svoboda a kulturní nabídka
- Naopak demotivující jsou nižší platy, obtížnost osvojení si jazyka, obtížná adaptace, menší možnosti kariéry a rostoucí náklady na život
- Expatrioti, i přes deklarovanou snahu se stát „běžnými“ obyvateli města jsou podle svých interpretací stále cizinci. Překonání bariér je obtížné a dlouhodobé, expatrioti mají potřebu se vymanit z pojetí cizinců jako hrozby, uvádí, že záleží nejen na jejich jednání, ale i na porozumění ostatních obyvatel města. I proto mnozí odmítají akceptovat nálepkování (*labelling*) expatriotismem, který poukazuje k nestálosti

Děkuji vám za pozornost!

Mgr. Bára Nohlová, SocioFactor s.r.o.

„Expats v Jihomoravském kraji: Pobyt a potřeby“, TL01000465, TL – Program
na podporu aplikovaného společenského a humanitního výzkumu,
experimentálního vývoje a inovací ETA (TAČR)

